

تولد دوباره زباله

دانستنی‌هایی درباره‌ی طلای کثیف

ملیکا قلیچ پور

هیچ چیز دور ریختنی نیست

حتما واژه «پسماند» را شنیده‌اید. بهتر است تلاش کنیم تا از این پس به هر آن چه که از نظرمان دور ریختنی و زباله است، پسماند بگوییم. شاید بدین ترتیب بتوانیم به زباله حقیقتا به چشم طلای کثیف بنگریم. جهان امروز می‌کوشد تا برای حفظ محیط‌زیست و صرفه‌جویی در انرژی برای بقای زمین و نسل خود این سرمایه را بازیافت کند.

پسماند بی‌نظیر

شیشه پسماندی است که بدون از دست رفتن کیفیتش، بازیافت می‌شود. از هر بطری شیشه می‌توان ۱۵ بار در چرخه تولید و مصرف مجدد استفاده کرد. امروزه از حرارت دادن مخلوطی از چند ماده در کوره‌های برقی، شیشه حاصل می‌شود. در واقع از بازیافت یک بطری شیشه‌ای، ۲۵ دقیقه انرژی برق لازم برای روشن بودن یک رایانه صرفه‌جویی می‌شود.

مدیریت پسماند

بازیافت به آماده‌سازی مواد برای استفاده مجدد گفته می‌شود. بازیافت از به‌هدر رفتن منابع سودمند و سرمایه‌های ملی جلوگیری می‌کند و مصرف مواد خام و مصرف انرژی را کاهش می‌دهد. با این کار، تولید گازهای گل‌خانه‌ای نیز کاهش می‌یابد.

کاغذ زباله نیست

برای تولید یک تن کاغذ ۱۷ اصله درخت قطع می‌شود. امروزه اغلب کشورها می‌کوشند به جای قطع درختان، از بازیافت موادی مانند کاغذ و روزنامه‌های باطله و پلاستیک، «مداد بازیافتی» تولید کنند. در سال‌های اخیر کشور ما نیز به تولید مدادهای روزنامه‌ای از بازیافت روزنامه باطله دست زده است که به آن‌ها «مداد سبز» هم می‌گویند.

گاز گلخانه‌ای چیست؟

نگاهی به پسماندهای جهان

آلمانی‌ها زباله‌سازترین مردم جهان هستند. ولی نکته جالب این است که آن‌ها با وجود تولید روزانه ۹۰ هزار تن زباله، ۸۰ درصد آن را بازیافت می‌کنند. البته اکثر مردم این کشور با علاقه شخصی زباله‌ها را در منزل از هم تفکیک می‌کنند. در سوئیس بازیافت رایگان است، ولی دورانداختن زباله هزینه دارد.

از پوست میوه تا روغن و عطر

در گینه و سواحل عاج از پوست مرکبات روغن می‌گیرند و در سنگال از پوست میوه برای ساختن عطرهای ارزان قیمت استفاده می‌کنند.

انرژی فراموش شده

اجساد حیوانات و گیاهان در اثر پوسیده شدن و تجزیه به‌وسیله باکتری‌ها از خود گازی متصاعد می‌کنند که «بیوگاز» نام دارد. یکی از منابع عمده تولید بیوگاز، زباله‌های شهری است. این گاز مخلوطی از ترکیبات متان، دی‌اکسید کربن و سولفید هیدروژن است. امروزه از بیوگاز برای گرم کردن دیگ‌های بخار کارخانه‌ها، راه‌اندازی موتور ژنراتورهای مولد برق، گرم کردن خانه‌ها و پخت و پز استفاده می‌کنند. به‌زودی قرار است از سوزاندن زباله‌های شهر تهران برق تولید شود.

ثروتی که به دلیل بی‌توجهی، به جای مفید بودن به آلاینده‌ای خطرناک برای رودخانه‌ای در استان گیلان تبدیل شده است.

ماهی‌ها و سایر آب‌زیان، گاهی کیسه‌های پلاستیکی و سایر زباله‌ها را به جای غذا می‌بلعند که اغلب به خفگی و مرگ آن‌ها منجر می‌شود.

جنگل‌های زیبای عباس‌آباد اکنون به زباله‌دانی تبدیل شده‌اند. بوی تعفن شیرابه زباله‌ها تا شعاع چند کیلومتری به مشام می‌رسد.

ظروف پت

امروزه استفاده از ظروف یک‌بار مصرف پلاستیکی به جای ظروف شیشه‌ای یا فلزی به شدت رواج یافته است. ولی با اندکی توجه می‌توان متوجه انبوه زباله تولیدی ناشی از این صنعت شد. بهترین راه‌حل برای رهایی از این زباله‌ها، استفاده مجدد از آن‌هاست. به تازگی نوعی پلاستیک خاص به نام «پلاستیک پت» مورد استفاده قرار می‌گیرد که قابلیت بازیافت دارد؛ به طوری که برخلاف پلاستیک معمولی، حتی اگر در طبیعت هم رها شود، معمولاً طی ۱۰ سال در محیط تجزیه می‌شود و به چرخه طبیعت باز می‌گردد.

خاستگاه حفظ محیط زیست

فرهنگ محیط‌زیست از کشور ایران برخاسته

است. دین زرتشت تأکید دارد که انسان‌ها نباید هیچ‌چیز آلوده و کثیفی را در آب بریزند و باید در پاک نگه‌داشتن خاک و زمین مراقبت کنند. بر همین اساس، دوم اردیبهشت روز نیاززدن چهار گوه‌ران (آب، باد، خاک و آتش) در فرهنگ ایرانی‌های باستان، امروز در دنیا روز «زمین پاک» نامیده می‌شود. در دین اسلام نیز بر اهمیت حفظ طبیعت و نعمت‌های این جهان تأکید شده است. در آیات متعددی از قرآن به این موضوع اشاره شده است. در سوره کهف آیه ۷ آمده است: «هر چه که بر روی زمین است، زینت است.» و در سوره هود آیه ۶۱ آمده است: «خدای یگانه شما را از زمین ایجاد کرد و شما را بر آبادی زمین برگماشت.» در کشور ما روز ۱۵ اسفند روز درخت‌کاری نام‌گذاری شده است.

